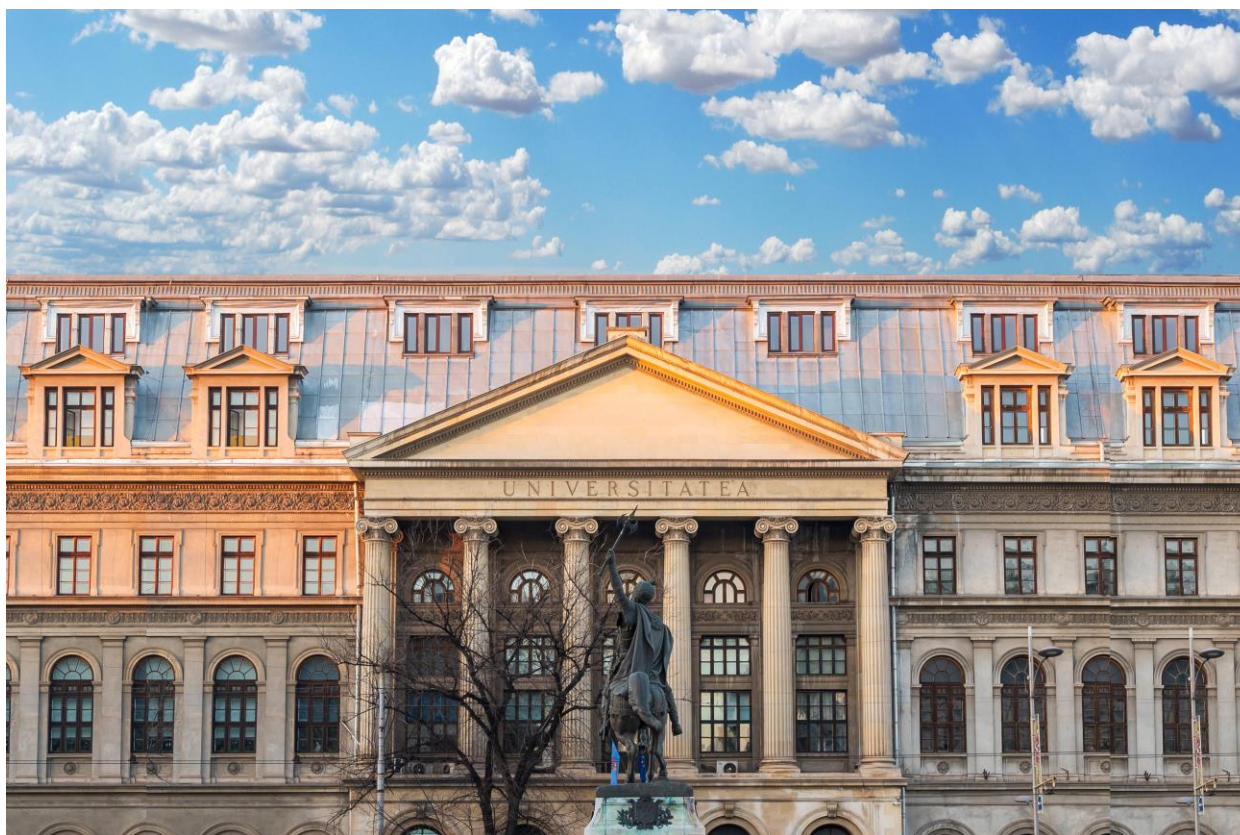

Raport privind implementarea proiectului

„CONVERGENȚE FUNDAMENTALE ÎN ASIGURAREA CALITĂȚII ACTIVITĂȚII DIDACTICE ȘI A ETICII UNIVERSITARE”, contract CNFIS-FDI-2022-0367

Perioada de implementare: 1.04.2022 -16.12.2022

Context

Universitatea din București a derulat cu succes proiecte anuale cu finanțare FDI în Domeniul 5, cu accent deosebit pe problem legate de promovarea eticii și integrității, încă din 2017. A debutat prin conceperea și aplicarea, la master și doctorat, a unor cursuri de deontologie academică, cu un an înainte ca ministerul de resort să preia și să generalizeze această inițiativă. Acumularea cercetărilor finalizate în cadrul FDI, publicate pe siteul UB, a dus în timp la necesitatea conturării unei secțiuni autonome, "etică și integritate academică" (<https://deontologieacademica.unibuc.ro/>). Materiale publicate aici în mai puțin de jumătate de deceniu vorbesc de la sine despre amplitudinea, varietatea și profesionalismul acțiunilor promovate de UB în acest domeniu. În fiecare an s-a urmărit, cu perseverență, extinderea și adâncirea ariilor de investigație și de acțiune în formarea deontologică și pentru cariera didactică, deopotrivă în învățământul terțiar, pe plan intern și internațional, cât și la nivel preuniversitar. S-a avut permanent în vedere o cât mai strânsă corelare a activităților desfășurate de-a lungul ciclurilor educaționale pentru orientarea tinerilor către valori esențiale precum probitatea, corectitudinea, onestitatea. Avem certitudinea că, prin sondajele de opinie implementate, în propria instituție ca și în unități școlare din București sau, în 2021, din întreaga țară, prin activitățile didactice deschise și inovative, prin prestația științifică de înaltă calitate în domeniu, inițiativele, UB continuă să joace rolul unui actor de primă mână în dorința de a crea un învățământ de calitate, bazat pe valori recunoscute și apropiate.

Scopul și obiectivele proiectului

Proiectul a vizat ca **scop fundamental** extinderea și adâncirea rezultatelor obținute de UB în Domeniul 5 începând din 2017, prin cooperarea cu organizații academice, și cu instituții definitorii din învățământul preuniversitar –minister, inspectorate, școli – pentru dezvoltarea unor strategii optime de formare etică și pentru cariera didactică în UB

Au fost formulate și urmărite în implementare 10 obiective, respectiv:

- O.1. Consolidarea eticii și integrității academice în comunitatea academică a UB și în învățământul universitar românesc
- O.2. Întărirea colaborării între instituțiile academice și învățământul preuniversitar în vederea consolidării eticii și integrității educaționale
- O.3. Consolidarea reperelor conceptuale și a practicilor comune în privința eticii și integrității academice în universitățile din România
- O.4. Extinderea și aprofundarea cunoașterii și experienței în domeniul integrității academice la nivel internațional
- O.5. Asigurarea premiselor necesare pentru dezvoltarea unei strategii de îmbunătățire a formării inițiale și continue pentru cariera didactică în UB și în învățământul superior românesc

- O.6. Identificarea și susținerea de exemple de pedagogii inovative, la nivel de studii de licență sau masterat, pentru fiecare dintre domeniile fundamentale (științe exacte, sociale, umaniste, vieții și pământului) pentru creșterea excelenței didactice
- O.7. Dezvoltarea comunității Moodle în UB pentru digitizarea și susținerea activității didactice asincronă
- O.8. Dotarea pentru activitatea didactică a laboratorului de Științe cognitive (unic în țară în acest moment) pentru desfășurarea activităților didactice la licență și masterat.
- O.9. Creșterea calității programelor de studii prin corelarea acestora cu competențele naționale RNCIS.
- O.10. Automatizarea proceselor de monitorizare a gestiunii școlarității (continuare demersuri începute în Proiect CNFIS-FDI-2021-0456)

Implementarea activităților proiectului

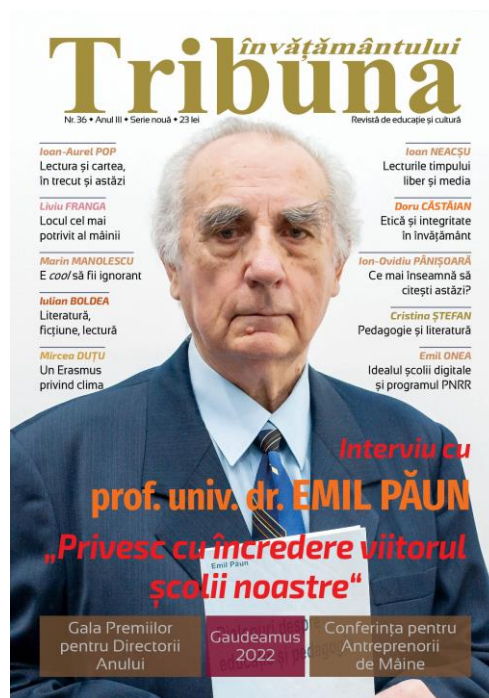
În concordanță cu obiectivele strategice propuse la nivelul instituției, în cadrul proiectului au fost implementate cinci activități majore, în cadrul unora fiind realizate și o serie de sub-activități.

Echipa de proiect a fost coordonată de Director de proiect (Prof.univ.dr. Laura Comănescu, prorector pentru Programe de studii și Practica studenților), Echipa de implementare a proiectului a fost compusă din cincisprezece experți care au avut ca obiectiv coordonarea procesului de implementare a fiecărui Obiectiv, respectiv: Prof.dr **Liviu Papadima**, Prof. dr. **Marian Popescu**, Prof. dr. **Sonia Berbinski**, Prof. dr. **Cristina Gudin**, Prof. dr. **Cristian Voica**, Prof. dr. **Florentina Samihaian**, Prof.dr. **Firuța Tacea**, Prof.dr. **Darie Cristea**, Prof.dr. **Marian Vasile**, Prof.dr. **Dumitru Sandu**, Conf. dr. **Emilian Mihailov**, Lect.dr. **Toni Gibe**, Lect.dr. **Mihaela Constantinescu**, Drd. **Anda Zahiu**, Drd. **Alexandra Zorilă**.

Componenta de etică și integritate academică a proiectului CNFIS-FDI-2022-0367 al Universității din București a reunit obiective și activități ce vizau extinderea și aprofundarea unor inițiative anterioare cât și deschiderea unor noi linii de acțiune.

Cel mai remarcabil aspect privind activitățile din 2022 a fost creșterea fără precedent a interesului pentru absolvirea cursurilor Școlii de toamnă de formare de consilieri de etică și integritate în învățământul preuniversitar. La cea de a treia ediție a sa, această Școală de toamnă de la Sinaia, având, în edițiile precedente, câte aproximativ 15 participanți pentru fiecare sesiune, a înregistrat aproape 100 de solicitări, ceea ce a dus la căutarea unor soluții logistice care să poată asigura creșterea substanțială a numărului de cursanți, fără să afecteze calitatea cursurilor ținute. Au fost înscriși, în urma selecției operate, 36 participanți, cadre didactice de liceu și gimnaziu, inspectori și consilieri școlari, metodiști.

O altă noutate a fost dată de lărgirea echipei de formatori. Celor trei formatori din UB de la edițiile precedente, Emilian Mihailov și Toni Gibea de la Filosofie și Liviu Papadima de la Litere, li s-a alăturat, ca reprezentant al învățământului preuniversitar, profesorul de filozofie Doru Căstăian, cunoscut și apreciat prin articolele și cărțile publicate și prin inițiativa organizatorice în sprijinul dezvoltării educației din România. Tot lui Doru Căstăian i se datorează și o prezentare a stagiului de formare găzduit de Centrul de conferințe de la Stațiunea Zoologică Sinaia a UB în numărul 36 al revistei „Tribuna învățământului”, la rubrica permanentă ”Etică și integritate în educație” pusă la dispoziția echipei UB.

Creșterea interesului pentru Școala de toamnă ne-a confirmat că decizia de a include între activitățile proiectului CNFIS-FDI-2022-0367 construcția unui curs postuniversitar de etică și integritate pentru personalul din învățământ, urmând a fi acreditat de către autoritățile de resort, a fost o idee oportună, venind în întâmpinarea unui interes tot mai viu din partea potențialilor beneficiari.

Dosarul de acreditare, înaintat către Consiliul Facultății de Filosofie, își așteaptă implementarea în anul școlar următor, consolidarea acestei activități reprezentând una dintre opțiunile prioritare pentru următorul FDI, din 2023.

Programul de studii postuniversitare, de educație permanentă și perfecționare, intitulat „Etică și integritate în învățământul preuniversitar” se adresează profesorilor din mediul preuniversitar care doresc să se implice în rezolvarea activă și instituțională a problemelor specifice de etică din mediul preuniversitar.

Prin profesorii din mediul preuniversitar ne referim la profesorii care predau la toate cele trei cicluri de învățământ preuniversitar (primar, gimnazial și liceal), atât din învățământul de stat, cât și din cel privat.

Scopul programului postuniversitar este de a le oferi profesorilor din mediul preuniversitar șansa de a se implica în mod activ într-un dialog privind problemele de etică specifice locului lor de muncă și de a explora împreună cu aceștia cum anumite concepte, teorii, principii sau valori morale pot deopotrivă informa și îndruma acțiunea și decizia etică.

Obiectivele generale ale programului

- Formarea unui grup de profesori care pot identifica temeiurile unor decizii sau acțiuni morale, dar și de conștientizare a riscurilor ignorării unor prerogative morale.
- Acest curs le oferă oportunitatea profesorilor de a face un prim pas în vederea specializării în domeniul eticii.
- Cursul crește calitatea pregătirii cadrelor didactice în domeniul eticii, mai exact, de a analiza și evalua anumite decizii, acțiuni sau reguli care țin de domeniul eticii.
- Cursul promovează învățarea autonomă și continuă în domeniul eticii demonstrând că acest domeniu necesită un efort permanent din partea agenților de a se adapta la contextele și situațiile noi din spațiul educațional preuniversitar (acest lucru este evident mai ales în modulul al doilea privind etica noilor tehnologii).

În sprijinul celor care doresc să facă un curs opțional pentru liceu pornind de curriculumul de „Etică aplicată” alcătuit de lect. dr. Mihaela Constantinescu, conf. dr. Emilian Mihailov și conf. dr. Firuța Tacea, autorii au dezvoltat un Ghid al profesorului, pus la dispoziția celor interesați în regim de acces liber (vezi: <https://eticasiintegritate.unibuc.ro/documente/>)

La workshopul explorator ”Etica și integritatea academică în universitățile românești. Aspecte didactice”, desfășurat online, au participat titulari de curs din diverse universități, la un schimb de experiență deosebit de profitabil nu numai pentru participanți ci și pentru configurarea și susținerea cursurilor de profil din instituțiile de învățământ superior de proveniență.

Participanții au analizat diferențele de abordare a acestor cursuri în universitățile din România și principalele concluzii care pot fi trase după patru ani de la introducerea lor ca discipline obligatorii în planurile de învățământ de la master și doctorat. Au fost evidențiate temele și manierele de abordare care suscită în mod special interesul studenților. Mai mulți vorbitori au subliniat faptul că interesele, așteptările și obiectivele diferitelor părți interesate (minister, managementul universităților, facultăți, studenți, profesori) cu privire la cursurile de EIA nu sunt întotdeauna pe deplin consonante, ceea ce face ca armonizarea lor să fie adesea principala provocare. (vezi: <https://eticasiintegritate.unibuc.ro/documente/>)

În aceeași idee de continuitate a fost prevăzută elaborarea de către Anda Zahiu și Alexandra Zorilă de noi materiale de sensibilizare a comunităților academice pentru problematica eticii și integrității, respectiv 5 podcasturi disponibile la:

Ep. 1 - Despre plagiat <https://on.soundcloud.com/HXTX9>

Ep. 2 - Despre prietenie <https://on.soundcloud.com/X68kN>

Ep. 3 - Despre eticheta academica <https://on.soundcloud.com/ScZHH>

Ep. 4 - Despre compromisuri <https://on.soundcloud.com/afHmh>

Ep. 5 - Despre o cultura a discutiei <https://on.soundcloud.com/ZbMy8>.)

Ca și în anul precedent, aria de preocupări a proiectului CNFIS-FDI-2022-0367 s-a extins și către alte zone de stringentă importanță pentru dinamica învățământului superior românesc. Rezultatele obținute prin sondajul elaborat în cadrul proiectului CNFIS-FDI-2021-0456 ”Sondaj privind formarea inițială și continuă a cadrelor didactice” (vezi <https://eticasiintegritate.unibuc.ro/wp-content/uploads/2022/02/Sondaj-privind-formarea-initiala-si-continua-a-cadrelor-didactice.-Raport-descriptiv.pdf>) de către echipa sociologică alcătuită din Marian Vasile, Corina Ilinca și Darie Cristea au fost supuse unei interpretări calitative prin aportul unei echipe pluridisciplinare compuse din Marian Vasile, sociologie, Firuța Tacea, științele educației, Florentina Sâmișăian, filologie română, Sonia Berbinski, filologie limbi străine, Cristian Voica, matematică și Cristina Gudin, istorie. Materialul editat poate fi accesat la <https://eticasiintegritate.unibuc.ro/documente/>.

Prin proiectul CNFIS-FDI-2022-0367, Centrul de Acțiune, Resurse, Formare pentru Integritatea Academică al Universității din București (CARFIA) și-a putut la rândul său extinde și aprofunda activitatea (vezi <https://carfia.unibuc.ro/2023/01/03/carfia-la-raport-pe-2022/>), în coordonare cu întreaga echipă de proiect.

”Școala de Integritate CARFIA” a organizat ediția a 4-a, Sinaia/Cumpătu, Septembrie 2022, cu tema „Responsabilitatea socială a universității”. Această ediție a fost concepută într-un format nou, fiind invitați să participe reprezentanți ai comisiilor de etică și de etică a cercetării din Consorțiul „Universitaria”, extins acum la 9 universități. Cu excepția Universității din Craiova și a Universității din Sibiu, toate celelalte universități membre au dat curs invitației. Școala de vară s-a finalizat, între altele, cu o Rezoluție trimisă tuturor rectorilor din Consorțiu. Detalii: https://unibuc.ro/wp-content/uploads/2022/09/Program-SICARFIA_UB.pdf și <https://unibuc.ro/wp-content/uploads/2022/09/RezolutieSI-2022.pdf>

Tot prin intermediul CARFIA a fost gestionată întâlnirea de lucru a experților în etică și integritate din mediul academic cu specialiști din domeniul juridic pentru a explora posibilitățile de armonizare a perspectivelor asupra încălcării normelor deontologice în context academic și, respectiv, juridic. <https://carfia.unibuc.ro/2022/09/29/scoala-de-integritate-din-nou/>

În 2022 CARFIA a asigurat, în cadrul proiectului CNFIS-FDI-2022-0367, întărirea conexiunilor internaționale în problematica eticii și integrității academice, în special cu Institutul de Cercetare și Acțiune privind Frauda și Plagiatul Academic, Geneva (IRAFPA), din boardul căruia face parte și prof. Marian Popescu, director onorific CARFIA. Prin FDI s-a putu achita și cotizația anuală a UB ca membru instituțional IRAFPA.

În iunie, prof. Marian Popescu și prof. Liviu Papadima au participat la Colocviul internațional „Noile frontiere ale integrității”, Universitatea din Coimbra (Portugalia), sub egida IRAFPA. Aici domnul Prof. Dr. Marian Popescu a susținut, după 10 săptămâni de pregătire, primul Atelier dedicat victimelor plagiatului, sub genericul «Ça m'est arrivé un jour...»/ «Asta mi s-a întâmplat într-o zi...» în format hibrid (prezență fizică în sală, cu victimele în online). În cadrul sesiunii de comunicări, Liviu Papadima a prezentat sondajele efectuate de către echipa UB despre atitudinile față de normele de integritate la studenții UB și a liceenii din București și rezultatele comparative ale acestora (<https://irafpa.org/colloque-2022-coimbra/programme-2022/>, articol publicat în format digital la https://irafpa.org/wp-content/uploads/2022/10/Actes_IRAFPA_Coimbra_2022_Art25_Papadima_323_332.pdf)

În iulie, prof. Marian Popescu, împreună cu prof. Michelle Bergadaà și prof. Paulo Peixoto, au realizat conceptul Școlii de vară a IRAFPA, desfășurată la Thèze (Franța). Aportul lui Marian Popescu a constat în realizarea componentei Tehnici teatrale/Tehnici de Comunicare a pachetului de module al Școlii, animarea, prin exerciții, jocuri de rol, dramatizare și punere în scenă a unui caz real, evaluarea fiecărei zile, a fiecărui participant din perspectiva obiectivelor propuse pentru formarea Consilierilor de integritate din mediul academic și de cercetare, filmarea a trei emisiuni Web-TV ale IRAFPA dar și a mai multor capsule video (durata 2'-3') pe teme de formare a consilierilor de integritate. Produsele video sunt disponibile pe site-ul IRAFPA.

Tot în cadrul proiectului FDI a fost lansată o competiție proiecte de pedagogii inovative în perioada 1 August- 30 Septembrie 2022 , iar obiectivul general al acestei activități l-a reprezentat îmbunătățirea calității didactice prin utilizarea unor metode de predare și consolidare a metodologiilor pedagogice inovative centrate pe dezvoltarea creativă a competențelor profesionale și personale ale studenților, prin implicarea acestora în co-crearea de conținut didactic, cu ajutorul instrumentelor digitale.

Au fost depuse mai multe proiecte de pedagogii inovative, dintre care au fost selectate nouă dintre acestea pentru a primi finanțare. Printre proiecte finanțate se numără și „Poveștile balaurului bondoc despre istoria pământului (storytelling cu suport digital)”, care a adus împreună Facultatea de Geologie și Geofizică și Facultatea de Psihologie și Științele Educației prin Departamentul Psihopedagogie specială, implicat în promovarea valorilor Geoparcului Internațional UNESCO Țara Hațegului. Inițiativa a îmbinat avantajele recunoscute ale metodei storytelling cu elemente digitale care să argumenteze și să augumenteze învățarea și să o facă accesibilă tuturor copiilor, chiar și celor care au cerințe educaționale speciale (design universal pentru învățare). Vezi

<https://www.edupedu.ro/geoparcul-tara-hategului-spatiu-de-inspiratie-pentru-pedagogiile-inovative-sunt-pilotate-5-povesti-cu-suport-digital-multisenzorial-geoparcul-este-administrat-de-universitatea-din-bucuresti/>

În cadrul componentei Moodle din cadrul proiectului s-a avut în vedere dezvoltarea comunității Moodle UB. În acest sens s-a realizat o analiză a experienței de utilizare a Platformei Moodle UB la nivelul profesorilor din cadrul Universității din București. De asemenea s-au realizat sesiuni de instruire pentru fiecare din categoriile de utilizatori Moodle UB, respectiv pentru cadre didactice, studenți, administratori platformă de la nivel central și de la nivelul facultăți, inclusiv sesiune de instruire finalizată cu certificare ANC. Pentru asigurarea unei comunicări permanente cu toți factorii implicați s-a dezvoltat și adaptat permanent spațiul de lucru comun pentru platforma Moodle UB. Pentru asigurarea platformei Moodle UB actualizată și funcțională s-au contractat servicii de mentenanță și suport tehnic pentru platforma Moodle UB.

În cadrul activității ce viza creșterea calității programelor de studii prin corelarea acestora cu competențele naționale RNCIS au fost înscrise/actualizate cel puțin douăzeci de programe de la toate cele 19 facultăți ale Universității din București.

O altă activitate a proiectului a vizat extinderea bazei de date care a fost populată cu date statistice privind gestiunea școlarității. Prin această extindere au fost preluate din mai multe surse diferite categorii de date (vizând sistemul UB de gestiune a școlarității). Baza de date rezultată prin intermediul extinderii beneficiază de un mecanism prin care va fi alimentată cu date agregate din platformele ANS, RMU și UMS. Au fost construite și generate (populate cu date) rapoarte comparative atât între sistemele de raportare ale RMU și ANS cât și față de sistemul de gestiune al școlarității UMS, static și dinamic (în evoluție cronologică).

Acțiuni complementare

Chiar dacă nu s-au aflat între obiectivele și activitățile cuprinse în CNFIS-FDI-2022-0367, merită semnalate, măcar în treacăt, o serie de acțiuni complementare care certifică intensitatea preocupărilor pentru etică și integritate în educație în cadrul UB, valoarea expertizei dobândite în ultimii ani și impactul acesteia în mediul educațional și în spațiul public.

- S-a început, din resurse proprii, reorganizarea paginii de site a UB dedicate eticii și integrității, pentru a-i spori vizibilitatea și pentru a corela informațiile disparate, adesea cu caracter birocratic, în beneficiul unei mai lesnicioase orientări a celor doritori să se informeze în domeniu. Urmărim, astfel, alcătuirea unei biblioteci virtuale, în regim de acces liber, care s-a constituit deja ca cea mai amplă și mai valoroasă colecție de materiale despre etică și integritate în educație din România (vezi <https://eticasiintegritate.unibuc.ro/documente/>.) Ne dorim ca această pagină web să coreleze toate informațiile pertinente în domeniu rezultate din activități deasfășurate în cadrul diverselor structuri din UB (FDI-urile anuale, CARFIA, Centrul de Cercetări în Etică

- Aplicată (CEEAA), Comisia de etică, Comisia de etică a cercetării etc.) și să prezinte cât mai transparent rezultatele obținute și profilul specialiștilor implicați.
- S-a deschis, începând cu numărul din martie 2022, o colaborare pe termen lung cu revista lunară „Tribuna învățământului”, adresată prioritar cadrelor didactice din preuniversitar, de asigurare de conținut pentru o rubrică permanentă de etică și integritate. Au colaborat până acum, în cadrul acestei rubrici, profesori din UB, din universități de peste hotare și din învățământul preuniversitar, precum (în ordine alfabetică): Jonathan Bailey, Charlotte Barbu, Doru Căstăian, Emilian Mihailov, Liviu Papadima, Marian Popescu, Dumitru Sandu, Emanuel Socaciu, Bogdan Ștefănescu și Firuța Tacea. Dorim ca în 2023 să putem consolida această colaborare atât sub aspect tematic cât și organizațional.
 - În aprilie, TurnItIn, UniNet și eLearning&Software au organizat webinarul „Cum puteți preveni plagiatul și dezvolta o cultură a integrității cu soluții digitale”.
 - În iunie, prof. Marian Popescu și dr. Constantin Brîncuș au susținut Atelierele UB de Peer Learning pe tema comunicării etice, pentru profesori, doctoranzi și staff-ul administrativ.
 - În iulie, dr. Constantin Brîncuș, în colaborare cu Oana Sârbu, directoare a Direcției Management academic, au organizat un modul de două zile de formare în etică și integritate academică, destinat membrilor comisiilor de etică universitară, de etică a cercetării și cadrelor didactice care și-au obținut abilitarea în ultimii cinci ani.

În noiembrie, dr. Constantin Brîncuș, în colaborare cu Oana Sârbu, au organizat un modul de două zile de formare în etică și integritate academică (EIA), destinat cadrelor didactice care predau disciplina EIA în UB. Prof. Marian Popescu a prezentat „Integritatea academică: victimele”. vezi <https://unibuc.ro/universitatea-din-bucuresti-gazda-unui-modul-de-formare-pentru-cadrelor-didactice-care-predau-etica-si-integritate-academica-intitulat-integritatea-academica-aspecte-etice-juridice-si-psiho/>.

Director de proiect,

Prof.univ.dr.Laura Comănescu,

Prorector pentru Programe de studii și Practica studenților

București, ianuarie 2023